

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ

УДК 330.341.1

DOI 10.33251/2707-8620-2020-2-15-21

БАРАНОВ Віталій В'ячеславович,

кандидат економічних наук,

доцент кафедри менеджменту,

економіки та туризму,

Льотна академія

Національного авіаційного університету

ORCID: 0000-0001-7826-7184

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВ: ДОСВІД НОРВЕГІЇ

У статті проаналізовано сучасний етап розвитку інноваційних підприємств Норвегії та визначено перспективи розвитку інноваційного середовища в країні. Досліджено пріоритетні напрями діяльності норвезьких інноваційних кластерів. Акцентовано на тому, що інноваційні кластери Норвегії стимулюють розвиток підприємств, інновацій і, відповідно, зростання конкурентоспроможності економіки країни. Наведений досвід може бути використаний для створення більш ефективної мережі підтримки і розвитку інноваційної діяльності в нашій країні та більш ефективній комерціалізації інноваційних технологій розроблених вітчизняними підприємствами та організаціями.

Ключові слова: інновації, інноваційний розвиток, інноваційне середовище, інноваційна діяльність, бізнес-інкубатор, технопарк

Постановка проблеми. Вкрай актуальним завданням сьогодні для більшості країн є пошук та створення ефективних умов для формування інноваційного середовища, оскільки це єдиний спосіб залишатися конкурентоздатними та прибутковими в сучасній економіці. Світовий досвід переконує, що важливе місце в сучасній економіці посідають країни які побудували ефективне інноваційне середовище. З огляду на це, привертає увагу досвід Норвегії, яка демонструє високі показники як за рівнем розвитку бізнесу так і створення інновацій. За індексом глобальної конкурентоспроможності Норвегія впродовж останніх років утримує високі позиції. Також Норвегія входить до найбільш економічно розвинених європейських країн і останнім часом за різними міжнародними рейтингами демонструє позитивні результати. Норвезький досвід показує, що швидка розбудова інноваційного середовища можлива лише при фінансовій підтримці уряду і продуманій системі підтримки інноваційної сфери на всіх рівнях, починаючи з організаційного і закінчуючи інвестиційним. Норвегія до недавнього часу була країною, яка жила за рахунок видобутку корисних копалин. Сьогодні ця країна відіграє провідну роль в сфері високих технологій. Крім цього, Норвегія сьогодні - це країна, приваблива для молодих вчених з усього світу, яка створила свою власну Кремнієву долину і успішно співпрацює з американськими партнерами в області високих технологій. Те інноваційне середовище, яке створене в Норвегії, дозволило їй зайняти свою нішу в сфері інноваційних технологій, які мають набагато більший економічний потенціал в довгостроковій перспективі, ніж концентрація всієї економічної системи навколо торгівлі корисними копалинами, та відносно безболісно пережила недавнє падіння цін на газ і нафту. Досвід розбудови інноваційного середовища Норвегії заслуговує особливої уваги та вимагає подальших ґрунтовних досліджень. Це вкрай актуально

зважаючи на повільний інноваційний розвиток вітчизняних підприємств, що зумовило вибір теми дослідження та його мету.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Провідними дослідниками інноваційного розвитку інноваційного середовища Норвегії займалися відомі норвезькі вчені Б. Ашейм [1], А. Ісаксен [2] та Л. Коенен [2] – розробники теорії регіональних інноваційних систем. Досвід країн Скандинавського регіону у формуванні інноваційного середовища, включаючи Норвегію, вивчала Ю.В. Рибак [3]. Зокрема, нею було проаналізовано норвезьку програму Arena та програму Norwegian Centres of Expertise, NCE. Мета розробки А.В. Щербак [4] полягала в аналізі інноваційної політики Норвегії та виявленні можливостей використання досвіду цієї країни для підвищення конкурентоспроможності економіки України. Автором встановлено, що ефективна інноваційна політика забезпечила Норвегії світове лідерство в галузі аквакультури [4]. Аспектам побудови інноваційного середовища та проблемам інноваційного розвитку Норвегії присвячено чимало праць, проте значна кількість питань щодо створення, розвитку, державної підтримки інноваційних структур та інноваційної діяльності ще залишаються недостатньо розглянутими і потребують теоретичного, методичного та практичного вирішення. Необхідне подальше дослідження інноваційних аспектів економіки Норвегії, визначення рівня інноваційного потенціалу цієї країни, яка входить до світових лідерів інноваційного розвитку.

Мета та завдання статті. Метою статті є дослідження досвіду Норвегії при побудові власного інноваційного середовища, аналіз сучасного стану інноваційних кластерів Норвегії та визначенні перспектив їх розвитку як фактора зростання конкурентоспроможності економіки країни.

Виклад основного матеріалу дослідження. Державна підтримка інноваційних технологій у Норвегії реалізується через програму Innovation Norway. Це основний інструмент уряду, за допомогою якого здійснюється впровадження інноваційно технологій в норвезьку економіку.

В межах програми Innovation Norway створена відповідна організація в 2003 році яка з метою формування і розвитку інноваційного середовища створює умови для збільшення прибутковості бізнесу і зростання малих і середніх компаній по всій країні. Програми підтримки Innovation Norway призначені для виведення на ринок успішних підприємств, створення умов зростання та створення нових інноваційних кластерів [5].

Представництва організації знаходяться у всіх регіонах Норвегії та більш ніж в 30 країнах світу. Innovation Norway надає послуги всьому спектру промислових підприємств, проте особливу увагу приділяє підприємцям і підприємствам малого і середнього бізнесу, у яких є потенціал і перспективи розвитку. Innovation Norway займається просуванням товарів і послуг норвезьких підприємств, реалізацією їх інноваційного потенціалу, підвищенням конкурентоспроможності компаній на внутрішньому і міжнародному ринках, надає консультаційну допомогу при реалізації бізнес-ідей і сприяє розвитку зв'язків між підприємствами, професійними співтовариствами та науково-дослідними інститутами. Крім цього, в сферу компетенції цієї організації також входить і забезпечення розвитку сільськогосподарських районів Норвегії і просування Норвегії як привабливого туристичного напрямку [2].

Нерідко Innovation Norway виступає в якості спонсора норвезьких компаній в американській Кремнієвій долині. Наприклад, «Elliptic Labs», що займається розпізнаванням жестів, отримує від цієї організації на рік 200-300 тис. дол. У компанії 10 співробітників в Кремнієвій долині і 15 – в Осло. За словами керівництва, таким чином вирішуються дві проблеми. З одного боку, підприємство, працюючи в ІТ-середовищі Кремнієвої долини, легко зав'язує контакти з бізнес-партнерами і обмінюється інформацією з ними, укладає контракти і рекламує свою продукцію. З іншого – не має проблем з наймом персоналу. Справа в тому, що підготовлені фахівці в цій сфері діяльності в Норвегії практично відсутні,

так як система освіти довгий час була націлена в основному на підтримку нафто- і газовидобутку [1].

З моменту свого створення Innovation Norway надала допомогу при переїзді в Кремнієву долину більш ніж тисячі норвезьких компаній. Причому підтримка норвезьких компаній в США передбачає надання допомоги на всіх етапах переїзду, починаючи від пошуку офісу для компанії в Кремнієвій долині і найму місцевого персоналу і закінчуючи захистом інтелектуальної власності. Варто зазначити, що захист інтелектуальної власності – найважливіша частина діяльності Innovation Norway: патентний захист норвезьких ідей і продуктів здійснюється до того, як компанія з Норвегії починає встановлювати бізнес-зв'язки в технологічному центрі Америки.

Також Уряд Норвегії надає підтримку норвезьким компаніям на міжнародному ринку через державну корпорацію промислового розвитку SIVA, яка є власністю Міністерства промисловості і торгівлі. Мета SIVA – сприяти інноваційному розвитку виробничого сектора, створювати і покращувати матеріальну та організаційну інфраструктуру для промисловості та інновацій. В інноваційній сфері SIVA вкладає кошти в різні високотехнологічні компанії і виділяє гранти на програми зі створення бізнес-інкубаторів, науково-дослідних і промислових парків. Крім того, SIVA вкладає кошти в статутні капітали технопарків, бізнес-інкубаторів тощо. До складу SIVA входить 131 дочірня або асоційована компанія. Ця організація є також власником всіх технопарків, тому впровадження нових розробок відбувається швидко, без логістичних накладок. Крім того, будучи власником компаній, агентство SIVA володіє вичерпною інформацією про те, які види інновацій найбільш затребувані на ринку.

International Development Norway – це ще одна організація, створена з метою розвитку інноваційного середовища Норвегії. International development Norway надає послуги стартапам в області розробки проектів, встановлення необхідних контактів, пошуку партнерів, підписання контрактів і т.д. Ця організація координує кожен етап заявки компанії аж до підписання фінансової угоди з партнером. Увага International development Norway сконцентрована на аналізі і дослідженні світових ринків, співпраці з норвезькими регіональними компаніями, розробці політики та стратегій в області інновацій, підприємництва та підтримки малих і середніх підприємств. International Development Norway займається також підтримкою розвитку трансферту технологій в Норвегії і сприяє науково-дослідним інститутам та університетам в просуванні власних технологій, пошуку можливих шляхів фінансування і залучення потенційних інвесторів [3].

Всі вищезазначені організації знаходяться в тісній співпраці з державою. Наприклад, при організаційній підтримці Норвезької дослідницької ради, Innovation Norway і організації SIVA були створені так звані «Норвезькі центри експертизи», фінансування яких здійснюється за підтримки Міністерства торгівлі та промисловості. «Норвезькі центри експертизи» – це науково-виробничі кластери, які були створені для підтримки науково-дослідних робіт. Програма по їх створенню була запущена для підвищення інноваційної активності в найбільш схильних до зростання і орієнтованих на міжнародний ринок промислових кластерах Норвегії. Такі центри покликані забезпечити проведення довгострокових інноваційних розробок і їх комерціалізацію з пріоритетних напрямів економіки. На сьогоднішній день в країні функціонує дванадцять «Норвезьких центрів експертизи» [6].

Уряд Норвегії не обмежився лише створенням «Норвезьких центрів експертизи»: у 2006 році стартувала програма зі створення мережі «Дослідних інноваційних центрів», які повинні стати найважливішим елементом механізму комерціалізації норвезьких ноу-хау. Центри створюються на базі національних освітніх інститутів в тісній співпраці з дослідницькими підрозділами великих промислових компаній. Цей проект фінансує Норвезька дослідницька рада, виділяючи на реалізацію проекту не менше 10 млн. крон

щорічно, а цілий ряд підприємств співфінансує реалізацію проекту приблизно на таку ж суму.

Програма індустріальних парків (технопарків) під егідою організації SIVA націлена на забезпечення можливості розвитку інноваційного малого та середнього бізнесу в норвезьких муніципальних округах за допомогою компактного розміщення підприємств. Програма індустріальних парків була запущена 01 липня 2011 р. Її основною метою є сприяння підвищенню доданої вартості через створення наукомістких виробництв в муніципальних округах. На сьогоднішній день технопарки відіграють важливу роль в «наведенні мостів» між науково-дослідними установами та торгово-промисловим сектором.

Програми бізнес-інкубаторів організації SIVA повинні сприяти розвитку перспективних бізнес-ідей в сфері інноваційних технологій за рахунок створення сприятливих для підприємств умов, надання консультаційної та технічної підтримки. Досвід Норвегії та зарубіжних країн показує, що умови інкубатора збільшують число нових підприємств, при цьому фірми в інкубаторах характеризуються більшим виживанням, ніж «стартапи» в цілому. Зокрема, успішно функціонує інкубатор «Інноваційний центр міста Осло». Це провідний технопарк в Норвегії, який активно працює з рядом вищих навчальних закладів: університет міста Осло, Вищою школою, Норвезької школою менеджменту, цілим рядом НДІ, а також з підприємцями, винахідниками, малими фірмами та іншими технопарками країни [7].

Технопарки, бізнес-інкубатори та інноваційні центри відіграють також важливу роль в процесі трансферу інноваційних технологій, що створюються в Норвегії, починаючи з початкового етапу і закінчуючи моментом комерціалізації проекту. Вони працюють безпосередньо з університетами, винахідниками, науковцями дослідними центрами, приватними компаніями і підприємцями. У їх функції входить експертна оцінка пропонуваніх проектів, аналіз ринку, приведення до міжнародних стандартів, патентування та пошук потенційних покупців. Як передбачається, на певному етапі розвитку компанія або починає функціонувати самостійно, залишаючи інкубатор, або продається інвестору, або виводиться на венчурний ринок. Таким чином, основне завдання таких організацій - виведення на ринок нових конкурентоспроможних інноваційних технологій. Створення таких інкубаторів приносить свої плоди: до 2011 року в Норвегії було утворено 7154 нових підприємств, сфера діяльності яких відноситься до науково-технічної, що становить 14% від загального числа нових підприємств в країні [8].

У Норвегії існує позитивний зв'язок між державною підтримкою інноваційної діяльності в приватному секторі і прискоренням інноваційного розвитку. Це виявлено в опублікованому Статистичним управлінням Норвегії дослідженні «Інновації і ефекти створення доданої вартості в результаті декількох законодавчих ініціатив» [9].

Автори доповіді проаналізували результативність усіх наявних в Норвегії державних механізмів фінансової підтримки інноваційної активності, включаючи податкові пільги і експортні кредити (GIEK, ECN). Висновки будувалися на основі вивчення діяльності норвезьких компаній в 2001-2013 рр. Розрахунки показали залежність масштабів державного фінансування інноваційної активності з оборотом компаній (а також числом працівників). Позитивний вплив мають всі типи державної підтримки, однак особливо ефективними є програми податкових пільг і кредитів. Кожен мільйон норвезьких крон (107 тис. євро), вкладений урядом на підтримку інноваційної діяльності приватного сектора за допомогою податкових пільг за програмою SkatteFUNN, збільшує додану вартість в середньому на 1,8 млн щорічно (досліджувався період в три роки після отримання компанією субсидії). При цьому найбільший ефект дає підтримка в розмірі, що перевищує 1,5 млн крон. Якщо ж компанії надається сума менше 0,5 млн крон, результат виявляється нульовим. Це свідчить про існування мінімально достатнього для підвищення рівня інноваційності компанії масштабу держпідтримки, або порога, нижче якого величина субсидії не повинна опускатися [5].

Успішно розвиваючись, компанії, які отримують будь-яку фінансову підтримку ІР від держави, в середньому демонструють прибутковість інвестицій в розмірі 7% річних, що, правда, трохи нижче, ніж в компаніях, що залучають виключно приватні інвестиції. Втім, ця обставина пояснюється тим, що компанії, які підтримуються державою, ведуть не тільки комерційну діяльність – дослідження показало, що вони отримують більше патентів і публікують більше наукових статей, що також відповідає цілям державної підтримки.

Зауважимо, що витрати на ІР в Норвегії сьогодні трохи нижче середніх показників ЄС (1,7% проти 1,95% ВВП). Джерелом половини цих витрат традиційно є державний бюджет (тоді як, наприклад, в Німеччині, Франції та Нідерландах – близько 30%, а у Великобританії та Італії – менш 20%). При цьому 55% державного фінансування ІР займають державні інвестиції, в т.ч. податкові пільги і прямі субсидії (досить високий показник для розвинених країн), а решта розподіляється через університетські фонди. Посилена державна підтримка (в першу чергу за рахунок програми SkatteFUNN – схеми податкових знижок для компаній, провідних ІР) сприяє тому, що корпоративний сектор в Норвегії в останні роки веде ІР активніше, ніж в ЄС та інших країнах Скандинавії, показуючи середньорічні темпи приросту витрат в 10%. Найбільше зростання ІР спостерігається в компаніях з числом співробітників 10-49 (зростання на 24%) і більше 500 (зростання на 42%). Лівову частку – 90% – витрат на ІР становлять витрати таких галузей як послуги і обробна промисловість, в той час як частка галузей видобутку газу і нафти не перевищує 5%, ІР в них здебільшого ведуться за рахунок корпоративних інвестицій. За темпами приросту людино-років, витрачених на ІР, Норвегія випереджає ЄС більш ніж в 3 рази (8,7% проти 2,6%), а Швецію і Данію – в 5-6 разів. Також варто відзначити, що за часткою витрат на ІР в ВВП Норвегія, все ще відстаючи від декількох лідируючих в науці країн ЄС, на відміну від них демонструє висхідний тренд [10].

Автори доповіді підкреслюють ефективність державної підтримки ІР в приватному секторі економіки, особливо відзначаючи її позитивний вплив на молоді компанії, які зазвичай страждають від нестачі капіталу. Більш того, не всі компанії (в силу своїх невеликих розмірів, операційної діяльності чи інших факторів) можуть отримати велику субсидію (наприклад, від Ради з наукових досліджень Норвегії (RCN)), тому механізми підтримки малих форм підприємництва (SkatteFUNN і Innovation Norway) ефективні в тому сенсі, що дозволяють бізнесу вирости до розмірів, що дають право претендувати на значний державний грант.

Висновки та перспективи подальших досліджень. У Норвегії приділяється значна увага розвитку інноваційного середовища. З'ясовано що головним чинником зростання інноваційних підприємств є фінансова та організаційна підтримка з боку держави яка забезпечила зростання економіки Норвегії по висхідній і тим самим підвищення рівня конкурентоспроможності країни. Нині Норвегія є світовим лідером не лише у морській, нафтогазовій, енергетичній галузях, а також у галузі аквакультури та інженерії. Головними особливостями норвезького інноваційного середовища є ефективне співробітництво науки і виробництва в рамках спільних інноваційних проектів, а також орієнтованість учасників інноваційних стартапів на глобальний ринок. Загалом розвиток інноваційного середовища Норвегії позитивно впливає на розвиток бізнесу, інновацій і, відповідно, зростання конкурентних переваг країни. Для України вкрай доцільним розроблення та запровадження на національному рівні програми розвитку інноваційних підприємств та організацій, що має сприяти підвищенню конкурентоспроможності вітчизняної економіки. Враховуючи досвід Норвегії, інноваційне середовище буде сприяти як модернізації традиційних галузей економіки України (машинобудування, енергетика, будівництво, фармацевтика, агропромислове виробництво), так і стимулювати розвиток прогресивних напрямів вітчизняної економіки (альтернативної енергетики, біотехнологій, біомедицини, інформаційних технологій, нанотехнологій, «зеленого туризму» тощо), що в свою чергу буде основою для подальших досліджень.

Список використаних джерел

1. Asheim B. Knowledge bases and regional innovation systems: Comparing Nordic clusters. *Research Policy*, 2005. № 34. P. 1173-1190. URL: <https://www.researchgate.net> (дата звернення: 11.04.2020).
2. Asheim B. Location, agglomeration and innovation: towards regional innovation systems in Norway. Working paper. Oslo, Step Group, 1996. 64 p.
3. Рибак Ю. В. Кластерна політика країн Скандинавського регіону у формуванні та ефективному функціонуванні конкурентоспроможних кластерів. *Економіст*, 2013. № 9. С. 40–44.
4. Щербак А. В. Кластерна політика Норвегії. *Економіст*, 2015. № 9. С. 34–35.
5. The Global Competitiveness Report 2016-2017. Insight Report. World Economic Forum. 383 p. URL: http://www3.weforum.org/docs/GCR2016-2017/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2016-2017_FINAL.pdf (дата звернення: 18.04.2020).
6. The Global Innovation Index 2017. Innovation Feeding the World. Cornell University, INSEAD, World Intellectual Property Organization (WIPO). 463 p. URL: http://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_gii_2017.pdf (дата звернення: 10.03.2020).
7. Norwegian Clusters 2015 for the future's innovative industries. Oslo. Innovasjon Norge. 2015. 31 p. URL: <http://www.innovationclusters.no/globalassets/filer/nic/publikasjoner/norwegian-clusters-2015.pdf> (дата звернення: 22.04.2020).
8. Індекс глобальної конкурентоспроможності. URL: <http://edclub.com.ua/tegy/indeks-globalnoyi-konkurento-spromozhnosti> (дата звернення: 13.04.2020).
9. Єгоров Є. С. Програма інноваційного розвитку зарубіжних країн: досвід та досягнення. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Apir/2016_2/Yegorov%202.pdf (дата звернення: 10.04.2020).
10. Інноваційна економіка: теоретичні та практичні аспекти: монографія / за ред. д.е.н., доц. Є. І. Масленнікова. Херсон: Грінь Д. С., 2016. Вип. 1. 854 с.

References

1. Asheim, B., Coenen, L. (2005). Knowledge bases and regional innovation systems: Comparing Nordic clusters. *Research Policy*. № 34. P. 1173-1190. Retrieved from: <https://www.researchgate.net>. (accessed: 11.04.2020) [in English].
2. Asheim, B., Isaksen, A. (1996). Location, agglomeration and innovation: towards regional innovation systems in Norway. Working paper. Oslo, Step Group, 64 p. [in English].
3. Ribak, Yu.V. (2013). Klasterna politika krayin Skandinavskogo regionu u formuvanni ta effektivnomu funkcionuvanni konkurentospromozhnih klasteriv [*Cluster policy of the Scandinavian countries in the formation and effective functioning of competitive clusters*]. *Ekonomist*. № 9. S. 40-44. [in Ukrainian].
4. Sherbak, A.V. (2015). Klasterna politika Norvegiyi [*Norwegian cluster policy*]. *Ekonomist*. № 9. S. 34-35. [in Ukrainian].
5. The Global Competitiveness Report 2016-2017. Insight Report. World Economic Forum. 383 p. Retrieved from: http://www3.weforum.org/docs/GCR2016-2017/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2016-2017_FINAL. [in English].
6. The Global Innovation Index 2017. Innovation Feeding the World. Cornell University, INSEAD, World Intellectual Property Organization (WIPO). 463 p. Retrieved from: http://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_gii_2017.pdf [in English].
7. Norwegian Clusters 2015 for the future's innovative industries. Oslo. Innovasjon Norge. 2015. 31 p. Retrieved from: <http://www.innovationclusters.no/globalassets/filer/nic/publikasjoner/norwegian-clusters-2015.pdf>. [in English].
8. Economic Discussion Club (2018), "Global Competitiveness Index", Retrieved from: <http://edclub.com.ua/tegy/indeks-globalnoyi-konkurento-spromozhnosti/> [in English].

9. Yegorov, E.S. (2016). "Program of innovative development of foreign countries: experience and achievements", Retrieved from: http://archive.nbuiv.gov.ua/portal/soc_gum/Apir/2016_2/Yegorov_2.pdf [in Ukrainian].

10. Maslennikov, E.I. (2016). Innovative economy: theoretical and practical aspects [Innovatsiina ekonomika: teoretychni ta praktychni aspekty]. Vol. 1, Grin D. S., Kherson, 854 p. [in Ukrainian].

BARANOV Vitaly, Candidate of Economics Sciences, Associate Professor of Management, Economics and Tourism Department, Flight Academy of National Aviation University.

INNOVATIVE DEVELOPMENT OF ENTERPRISES: THE EXPERIENCE OF NORWAY

Abstract. *The article analyzes the current stage of development of the Norwegian innovation environment and identifies prospects of development. The priority directions of activity of Norwegian innovation clusters are investigated. Emphasis is placed on the fact that Norway's innovation clusters stimulate business development, innovation and, consequently, the growth of the country's economic competitiveness. This experience can be used to create a more effective network of support and development of innovation in our country and more effective commercialization of innovative technologies developed by national enterprises and organizations. According to the Global Competitiveness Index, Norway has held a high position in recent years. Norway is also one of the most economically developed European countries and has recently shown positive results in various international rankings. The Norwegian experience shows that the rapid development of the innovation environment is possible only with the financial support of the government and a well-thought-out system of support for innovation at all levels, from organizational to investment. Until recently, Norway was a country that lived by mining. Today, this country plays a leading role in the field of high technology. In addition, Norway today is an attractive country for young scientists from around the world, which has created its own Silicon Valley and is successfully cooperating with its American counterpart in the field of high technology. The innovative environment created in Norway has allowed it to take its place in the market for innovative technologies that have much greater economic potential in the long run than the concentration of the entire economic system around mineral trade, and has experienced a relatively painless fall in gas and oil prices.*

Key words: *technology, business incubator, technopark, innovations, innovative development, innovative environment, innovative activity.*

*Одержано редакцією: 03.04.2020 р.
Прийнято до публікації: 13.04.2020 р.*